

แม่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แม่สาวาท จันทร์ทะเจ

แม่เป็นชาวเชียงใหม่โดยกำเนิด ปัจจุบันอายุ 53 ปี เมื่อจบภูมิศาสตร์มนุษย์ศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ รับราชการเป็นครู โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ร่วม 30 ปี และอาสาสมัครทำงานด้าน^{สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม} มาตั้งแต่ปี 2534 เป็นผู้อำนวยการค่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม^{ศูนย์ศึกษาธรรมชาติปาง芬 กรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ชุมชนอนุรักษ์นกและธรรมชาติ้านนา กรมการ}^{ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 อาสาสมัครมูลนิธิสืบ ภาคเหนือ ที่}^{ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา กลุ่มหลักอยู่อังกฤษเชียงใหม่ฯ ฯลฯ}

สถานภาพครอบครัว สมรสกับ นายช่วงน จันทร์ทะเจ อาชีพเกษตรกร และผู้อำนวยการศูนย์ศึกษา^{ธรรมชาติปาง芬 แม่มีบุตร 2 คน คนโต นายนักศึกษา พงษ์ไสว จบปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตร์ จาก}^{มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำงานบริษัทเดินเรือค้าประมงในกุฎเหเพฯ เป็นสมາชิก และพี่เลี้ยงเยาวชนของ}^{ชุมชนนกนิยมธรรมชาติ คนเล็ก น.ส.นริสา พงษ์ไสว บัณฑิตศิลป์วิทยา จำกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำงาน}^{ปัจจุบันในฝ่ายการศึกษา หน่วยวิจัยการฟื้นฟูป่า คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ปัจจุบันประกอบ}^{อาชีพอิสระด้านจิตวิทยา และกระบวนการฝึกอบรม รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานเยาวชนในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น}

ตัวอัน นางสาวนริสา พงษ์ไสว ได้รับเลือกจากโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ(UNEP) เป็น^{บุตรุ่นเปิดร่วมปะชุมที่ประเทศไทยไปร่วมปะชุมด้านสิ่งแวดล้อม 2545 ได้รับเลือก}^{จาก UNEP เป็นผู้แทนเยาวชนไทยไปร่วมปะชุมด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทย(TUNZA) ปี 2546 และ}^{เป็นเยาวชนตัวแทนแห่งชาติประจำปี 2547 สาขาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รางวัลเกียรติยศ}^{เหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในชีวิตของตน ซึ่งจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าไม่มี แม่}

ตั้งแต่เล็ก แม่จะพาตนไปเรียนรู้ความน่าสนใจของธรรมชาติ ตนได้เรียนรู้ว่า มีน้ำทุรอนตันให้ได้ดู^{แต่ยังเล็ก ได้เรียนรู้ความงามของน้ำตก ความงามของต้นไม้ สีสันต่าง ๆ นก หรือแมลงทั้งหมดตัวเล็ก ๆ อาจ}^{เพราะเมย เป็นคนที่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวตั้งแต่ยังเล็ก มักเล่าเรื่องของแม่น้ำวายเด็กที่บูกันไก่ดีกับธรรมชาติให้ตนฟังอยู่เสมอ พร้อมทั้งหาตนไปเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ด้วยตนเอง ตนไม่ได้เรียนรู้เพียงแค่รู้จักเท่านั้น ตนยัง}^{ได้รับความรู้จากสิ่งต่าง ๆ อาจเห็นว่าแม่น้ำเป็นคุณคุณภูมิศาสตร์ เลยต่อไปได้ที่จะสอนเรื่องการทำrob}^{ตัวกับตนเอง น้อยครั้งที่ครอบครัวของเรามักเดินทางห้องเที่ยวไปพานจังหวัดต่าง ๆ แม่จะบอกว่าตอนนี้}^{เราอยู่บนเทือกเขาอีรากมีประเทศแบบไหน มีพิชัยพรรณอย่างไร และพืชพรรณในแต่ละวันเป็นอย่างไร โดยการ}^{สังเกตุรูปร่างของแม่น้ำแบบต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้ตนรู้สึกว่าทุกอย่างรอบตัวช่างน่าสนใจและน่าพากไปสู่การศึกษา}^{เรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น พึงดูเหมือนว่าตนจะมีแต่ความอุตสุกสนาน แต่เปล่าเลยชีวิตครอบครัวของตนมีจุดที่}^{เหเพลิงผันที่ไม่ว่าจะร้องให้เสียน้ำตาเท่าไหร่ก็ເคืนมาไม่ได้ นั่นคือการยิ้มร้างระหว่างพ่อนะแม่ของตน มัน}^{เป็นเหตุผลของผู้ใหญ่ แต่เด็กอายุ 9 ขวบอย่างตนก็ไม่เข้าใจนักและเป็นปีกับมันอยู่ดี และตนก็รับรู้ด้วยว่า}^{หัวใจและเมมาร์ตึงพี่ชายของตน ก็เงินปีกับเรื่องนี้ไม่แพ้กัน เรายังคงหันหัวมอง อยู่กับแม่มาโดยตลอด ไม่ว่า}^{เหตุการณ์จะแพร่กระจายขนาดไหน แม่ไม่เคยเสียเวลาให้เราเห็น กลับคุ้มและเลี้ยงดูจนอย่างดี ไม่มีขาดตกบก}^{พร่อง แม่ทดแทนความเป็นพ่อได้ จากเหตุการณ์นี้ ทำให้ตนรู้ว่า แม่เป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งมาก}

พูดถึงงานของแม่บ้าง แม้เป็นคุณครูหมวดสังคมศึกษา เกือบ 30 ปี แม่สอนวิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ แต่ปัจจุบันแม่สอนพระพุทธศาสนาในระดับชั้นม.1 และวิชาเรียงใหม่ศึกษา ชั้น ม.4 ซึ่งแม่คิดหลักสูตรขึ้นเองเพื่อจะเมื่อยากให้เด็ก ๆ ตระหนักในเรื่องราวของห้องถินและร่วมกันดูแลรักษา นอกจากนั้น แม่ยังเป็นครูที่ปรึกษาชุมชนรักษ์สิ่งแวดล้อมตั้งแต่เริ่มก่อตั้งริมน้ำกับนักเรียนของแม่ในปี 2534 จากบทบาทหน้าที่นี้เอง ที่ทำให้แม่มีลูก ๆ มากมาย แม่ทุ่มเทเวลาเพื่อเตรียมการสอนที่ดีที่สุดให้กับเด็ก การเรียนแบบเด็กเป็นศูนย์กลาง และการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นวิธีการสอนที่แม่ให้มาตั้งแต่ก่อนที่จะมีการปฏิรูปการศึกษา เสียอีก แม่พยายามทำให้เด็กไปเปิดตา เรียนรู้สิ่งที่มากกว่าในห้องเรียน นอกจากนั้น แม่ยังอุทิศเวลา ให้กับการจัดศ่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ในระยะแรก ค่ายพนปญามากมาย เพราะต้องไปขอใช้สถานที่ราชการทั้งอุทยานแห่งชาติ เชตรรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์และวนธรรมคดี และหน่วยจัดการต้นน้ำ แต่ปัญหาด้านสถานที่และการจัดการก็มีด้วย เมื่อได้มารับกับพ่อที่มีอุดมการณ์เดียวกัน จึงได้มีงาน "รวมบ้านประสาṇาฯ" เป็นครอบครัวใหม่และได้อุทิศที่ดินผืนหิ่งจึงเป็นสวนเกษตรธรรมชาติของครอบครัว เพื่อทำค่ายอนุรักษ์ให้เด็ก ๆ ได้ศึกษาธรรมชาติ พร้อมทั้งปลูกฝังความรัก ความตระหนักรู้ด้านการอนุรักษ์ให้เด็ก ๆ รับรู้ค่าย เด็กโรงเรียนแม่ และเด็กทั่วไป แม่ฝึกหัดตั้งแต่เด็ก จากที่เคยเป็นสูกค่ายติดตามแม่มาตั้งแต่เด็กจนตอนนี้ยังเป็นประธานฝ่ายกิจกรรม ประธานค่าย และผู้ประสานงานเยาวชนของค่าย ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ปางแหน เขายังคงรักษาไว้ให้เด็ก ๆ ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ทั้ง เดินป่า ลูนก สำรวจคุณภาพน้ำ โดยผ่านกระบวนการ และเกมส์อุปกรณ์ที่สนุกสนาน แม่เราระบุเรื่องกตัญเติม ต้นไม้ต้นเดิม แมลงนานิดเดิม แมลงกี้ยังต้นเดิม กับทุกสิ่งที่ได้เสมอ แม้ว่าจะเป็นสิ่งเล็กน้อย ทำให้เราตื่นตัวในการเรียนรู้ไปด้วย แม้ว่าจะเป็นสิ่งเด็กน้อย ขนาดไหน เรายังไม่อยากจะปล่อยผ่าน เพราะทุกอย่างเป็นประสบการณ์และเสี้ยววินาทีที่สำคัญส่วนหนึ่งในชีวิตของเรานั่นเอง ที่แม่สอนให้เราเรียนรู้ และประทับใจ จากที่เคยมีเพียงชั้น และพี่ชาย แม่ก็ได้มีลูกมากขึ้นเรื่อยๆ จากเด็กที่มาเป็นลูกค่าย จนมาเป็นอาสาสมัครทำค่าย จากที่เคยเรียกว่าอาจารย์ มีต้นนี้ แม่ก็กลายเป็นแม่ของทุกคนไปแล้ว แม่พูดเสมอว่าหากให้แม่ทุกคนให้โอกาสลูกมีเวลาทำกิจกรรมบ้างเพื่อจะได้พัฒนาทุกมิติ ภาวะทางอารมณ์ ได้เรียนรู้สังคม ทั้งในห้องถินของตน และโลกภายนอก

สูญเสียของผู้คน ซึ่งมีขั้นความจำเพาะ ความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ จนเราหลงรัก เกิดความประทับใจและอนุรักษ์เอง จนเป็นนิสัยโดยไม่รู้ตัว พอกเราทุกคนกลดหายเป็นคนที่เพิกเฉยไปได้ต่อสิ่งที่ไม่ถูกไฟฟ้า พบเห็นใครที่ง่ายดายราด มีโอกาสเราก็ต้องเดือน เรายังคงยังกันจนเป็นนิสัย รู้สึกรักต้นไม้ทุกต้น อย่างรู้สึกนักทุกตัวโดยไม่จำ ก็ตแต่นอกในป่า รู้สึกเปิดไฟปิดน้ำเมื่อไม่ใช่ รู้สึกใช้ดินเผินหน้า รู้สึกสั่งก่าวอยเดียวแห้ง เมื่อเวลาไม่กินน้ำ ก่าวอยเดียว สิ่งที่ชุมชนมันเลิกน้อย แต่มันคืนชีบวนเป็นสันดานต้องเราทุกคน แม้พวง Hera จะตื่น แยกกันไปอยู่ในสถานที่ศึกษาต่างๆ เรา ก็สามารถเป็นผู้นำด้านกิจกรรมเพื่อสังคม เพื่อนมุ่งคละในสถาบันของเรา เรายังเมื่อไม่ได้สอนแค่รักษาธรรมชาติ เรายังได้เรียนรู้การเป็นผู้นำและผู้ตาม เพื่อการอยู่ร่วมกันผู้อื่นได้เป็นอย่างดีอีกด้วย เรายังคงประสมความสำเร็จในหน้าที่การงานและการเรียน ความสำเร็จที่กล่าวมาข้างต้น จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าแม้มิให้เป็นส่วนหนึ่ง ในภารผูกตันให้มันเกิดขึ้น ขอบคุณครูก็ตามที่ทำให้ผมมีตัวตน เป็นคนแบบแม่จนทุกวันนี้ และรักษาให้แม่ และพอกเราทุกคนได้รู้สึกกัน เห็นว่านั่นคือสิ่งที่ประเสริฐอุดในชีวิต ที่เกิดขึ้นกับพวง Hera ของคุณแม่มากค่ะ